

Ayşe Nur AYDIN

**HAYAT SİGORTALARINDA
KİŞİSEL VERİLERİN
İŞLENMESİ**

**FİLİZ KİTABEVİ
İSTANBUL
2026**

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Genel Yayın No | General Publication Number: 1289
Sertifika no | Certificate Number: 77398

Filiz Kitabevi
Yayın No | Publication Number: 2026/38
İstanbul Hukuk Özel Hukuk Yüksek Lisans Tezleri No:105

Kitap Adı: Hayat Sigortalarında Kişisel Verilerin İşlenmesi
Book Title: Processing Of Personal Data In Life Insurance
ISBN: 978-625-8585-36-0
DOI: doi.org/10.64161/filiz.9786258585360

Yazar(lar) | Author(s): Ayşe Nur AYDIN | orcid.org/0009-0002-4009-5553

Konu Kategorisi | Subject Categories: Kişisel Verilerin Korunması Hukuku, Hayat Sigortası

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book - Monograph
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 16 x 23 cm
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 267

Yayın Tarihi | Publication Date: Mart 2026 | March 2026
Yayın Yeri | Place of Publication: İstanbul, Türkiye
Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: Vildan YAVUZ / Özge DANE
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
(Sertifika no: 77398)

© All rights reserved | Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım Petrol Ürünleri
San. ve Tic. Ltd. Şti.

Filiz Kitabevi Basım Yayın Dağıtım
Petrol Ürünleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Mollahüsrev Mah. Cemalyener Tostyalı Cad. No: 57A
Vefa-Fatih / İstanbul • Tel: +90 (212) 527 07 18
www.filizkitabevi.com • bilgi@filizkitabevi.com

ÖNSÖZ

Kişisel verilerin korunması alanında böyle bir çalışmayı yapmaktaki amacım yaklaşık on yıldır hayat sigortacılığı alanında edindiğim bilgi ve tecrübeleri kişisel verilerin korunması hukukuna dair sahip olduğumu düşündüğüm bilgiler ile harmanlamaktı. Çalışma hayatı içinde edindiğim tecrübelerimi çalışmaya yansıtma, zaman zaman alanda tereddüt hasıl olan hususlarda bu çalışma vesilesi ile kanaatimi ortaya koymak ve farklı pencerelerden kişisel verilerin korunması hukuku ile sigorta hukuku konularına dair değerlendirmeleri okumak heyecan vericiydi.

Tezin oluşturulması sürecinde bana destek olan ve rehberlik eden herkese en içten teşekkürlerimi sunarım. Benim için nispeten uzun olan bu yolculukta danışmanım olması adına ilettiğim teklifi koşulsuz olarak kabul eden, süreçte beni her zaman destekleyen, cesaretlendiren, bana inanan, daha iyisini yapabilmem adına teşvik eden, farklı bakış açılarından sigorta hukuku ile kişisel verilerin korunması hukukunu değerlendirebilmem için görüşlerini sunan tez danışmanım Doç. Dr. Melda Taşkın'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca ilk aşamada tez konumu belirleyebilmem adına bana fikir veren ve cesaretlendiren arkadaşım Av. Dr. Zeynep Kurtoğlu Yenipınar'a teşekkürlerimi sunarım.

Son olarak çalışmanın hazırlandığı süreçte bana uygun çalışma ortamını sağlayan, çalışmamı tamamlayabilmem için ihtiyaç duyduğum destek ve zamanı veren, sabır gösteren sevgili eşim Özgür Aydın ve oğlum Ali Demir Aydın'a teşekkürü bir borç bilirim.

AYŞE NUR AYDIN
İSTANBUL, 2025

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER.....	V
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XI
ÖZET.....	XV
ABSTRACT	XVI
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL HATLARIYLA VERİ KORUMA HUKUKU

I. GENEL OLARAK	5
II. VERİ KORUMA HUKUKUNA İLİŞKİN TEMEL KAVRAMLAR.....	7
A. Kişisel Veri	7
B. Özel Nitelikli Kişisel Veri.....	10
C. İlgili Kişi	12
D. Açık Rıza	16
1. Genel Bilgiler.....	16
2. Rızayı Verecek Kişinin Ehliyeti	19
3. Açık Rızanın Unsurları	23
a. Belirli Bir Konuya İlişkin Olma	23
b. Bilgilendirmeye Dayanma.....	24
c. Özgür İradeye Dayalı Olarak Açıklanma	25
4. Açık Rızanın Geri Alınması.....	27
E. Kişisel Verilerin İşlenmesi	28

1. Otomatik Yollarla Veri İşleme Faaliyeti	29
2. Otomatik Olmayan Yollarla Veri İşleme Faaliyeti	30
3. Kişisel Verilerin İşlenmesinde Dikkate Alınacak Genel İlkeler	31
a. Hukuka ve Dürüstlük Kurallarına Uygun Olma	31
b. Doğru ve Gerekliğinde Güncel Olma İlkesi	35
c. “Belirli, Açık ve Meşru Amaçlar İçin İşlenme” İlkesi.....	37
d. İşlendikleri Amaçla Bağlantılı, Sınırlı ve Ölçülü Olma	40
e. İlgili Mevzuatta Öngörülen veya İşlendikleri Amaç İçin Gerekli Olan Süre Kadar Muhafaza Edilme.....	42
4. Kişisel Verilerin İşlenme Şartları.....	44
a. KVKK’nın 5. Maddesi Uyarınca Veri İşleme Şartları.....	45
(1) Kanunlarda Açıkça Öngörülme.....	46
(2) Fiili İmkânsızlık Nedeniyle Rızasını Açıklayamayacak Durumda Bulunan veya Rızasına Hukuki Geçerlilik Tanınmayan Kişinin Kendisinin ya da Bir Başkasının Hayatı veya Beden Bütünlüğünün Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması	48
(3) Sözleşmenin Kurulması veya İfasıyla Doğrudan İlişkili Olması Kaydıyla, Sözleşmenin Taraflarına Ait Verilerin İşlenmesi.....	49
(4) Veri Sorumlusunun Hukuki Yükümlülüğünü Yerine Getirebilmesi İçin Zorunlu Olma	51
(5) Verinin İlgili Kişi Tarafından Alenileştirilmiş Olması	53
(6) Bir Hakkın Tesisi, Kullanılması veya Korunması İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması	55
(7) İlgili Kişinin Temel Hak ve Özgürlüklerine Zarar Vermemek Kaydıyla Veri Sorumlusunun Meşru Menfaatleri İçin Veri İşlemenin Zorunlu Olması	56
b. KVKK’nın 6. Maddesi Uyarınca Veri İşleme Şartları	59
(1) Sır Saklama Yükümlülüğü Altında Bulunan Kişiler veya Yetkili Kurum ve Kuruluşlarca, Kamu Sağlığının Korunması, Koruyucu Hekimlik, Tıbbi Teşhis, Tedavi ve Bakım Hizmetlerinin Yürütülmesi ile Sağlık Hizmetlerinin Planlanması, Yönetimi ve Finansmanı Amacıyla Gerekli Olması.....	61
(2) İstihdam, İş Sağlığı ve Güvenliği, Sosyal Güvenlik, Sosyal Hizmetler ve Sosyal Yardım Alanlarındaki Hukuki Yükümlülüklerin Yerine Getirilmesi İçin Zorunlu Olması	63

(3) Siyasi, Felsefi, Dini veya Sendikal Amaçlarla Kurulan Vakıf, Dernek ve Diğer Kâr Amacı Gütmeyen Kuruluş ya da Oluşumların, Tâbi Oldukları Mevzuata ve Amaçlarına Uygun Olmak, Faaliyet Alanlarıyla Sınırlı Olmak ve Üçüncü Kişilere Açıklanmamak Kaydıyla; Mevcut veya Eski Üyelerine ve Mensuplarına veyahut Bu Kuruluş ve Oluşumlarla Düzenli Olarak Temasta Olan Kişilere Yönelik Olması	65
F. Veri Sorumlusu-Veri İşleyen.....	66
1. Veri Sorumlusu	66
2. Veri İşleyen.....	69
3. Ortak Veri Sorumlusu	72
4. Veri Sorumlusu ve Veri İşleyen Arasındaki Hukuki İlişkinin Niteliği	74
G. Veri Sorumluları Sicili.....	76

İKİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK HAYAT SİGORTALARI VE HAYAT SİGORTALARINDA KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİNE DAİR ESASLAR

I. SİGORTA KAVRAMI VE SİGORTA TÜRLERİ	81
A. Sigorta Sözleşmesi Türleri.....	82
1. Zarar Sigortası.....	83
2. Meblağ Sigortası	85
II. HAYAT SİGORTASI.....	87
A. Genel Olarak.....	87
B. Hayat Sigortasında Taraflar ve İlgililer.....	90
1. Sigortacı	91
a. Sigorta Şirketi.....	92
b. Sigorta Aracıları	93
(1) Acente	94
(2) Sigorta Brokerleri.....	97
2. Sigorta Ettiren	98
3. Hayat Sigortası Sözleşmesinde İlgililer	101
a. Sigortalı (Riziko Şahsı)	101

b. Lehtar	103
III. HAYAT SİGORTALARINDA KİŞİSEL VERİLERİN İŞLENMESİ	105
A. Genel Olarak	105
B. Hayat Sigortalarında İşlenen Kişisel Veriler	106
1. Genel Olarak	106
2. Sözleşmenin Aşamaları İçinde İşlenen Kişisel Veriler	107
IV. KİŞİSEL VERİLERİN KORUNMASI MEVZUATI KAPSAMINDA İŞLENEN KİŞİSEL VERİLERE İLİŞKİN İŞLETİLECEK AYDINLATMA- AÇIK RIZA SÜREÇLERİ	108
A. Sigorta Sözleşmelerinde Aydınlatma	109
1. Sigorta Mevzuatı Kapsamında Aydınlatma Yükümlülüğü	109
2. Kişisel Verilerin Korunması Mevzuatı Kapsamında Aydınlatma Yükümlülüğü	113
3. Aydınlatmanın Amacı	115
4. Katmanlı Aydınlatma	117
5. Aydınlatma Yükümlülüğünün İfasına İlişkin Esaslar (Maddi Unsur)	118
a. Veri Sorumlusu ve Varsa Temsilcisinin Kimliği	119
b. Kişisel Verilerin İşlenme Amaçları	120
c. Kişisel Verilerin Kimlere, Hangi Amaçlarla Aktarılabileceği	122
d. Kişisel Veri Toplamının Yöntemi ve Hukuki Sebebi	124
e. İlgili Kişinin KVKK M.11 Kapsamındaki Hakları	126
6. Şekli Unsur	128
7. Aydınlatma Yükümlülüğünün Zamanı	131
8. Aydınlatma Metninin Güncellenmesi	133
9. Aydınlatma Yükümlülüğünün İstisnaları	135
10. Açık Rıza ve Aydınlatma Yükümlülüğü İlişkisi	137
11. Sigorta Sektöründe Aydınlatma ve Açık Rıza Alma Kanalları	139
a. Genel Olarak	139
b. Kalıcı Veri Saklayıcısı ile Aydınlatma ve Açık Süreçleri	139
V. HAYAT SİGORTALARI KAPSAMINDA SAĞLIK VERİLERİNİN İŞLENMESİ	141
A. 7499 Sayılı Kanun Değişikliği Öncesi	141
B. 7499 Sayılı Kanun Değişikliği Sonrası	142

1. Türk Ticaret Kanunu Hükümleri Kapsamında İnceleme	143
2. Hayat Sigortası Genel Şartları Kapsamında İnceleme	146

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

HAYAT SİGORTALARI KAPSAMINDA KİŞİSEL VERİLERİN ÜÇÜNCÜ KİŞİLERE AKTARILMASI

I. GENEL OLARAK	149
II. SİGORTA SEKTÖRÜ ÖZELİNDE GERÇEKLEŞTİRİLECEK VERİ AKTARIMLARI	152
A. KVKK 8. MADDE 3. FIKRA KAPSAMINDA YAPILACAK AKTARIMLAR.....	152
1. Genel Olarak	152
2. Veri Aktarılan Yetkili Kurum ve Kuruluşlar	153
a. Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi	153
b. Mahkemeler, İcra ve İflas Müdürlükleri, Arabulucular, Sigorta Tahkim Komisyonu, Tüketici Hakem Heyetleri.....	154
c. Mali Suçları Araştırma Kurulu (MASAK)	158
B. İŞ ORTAKLARINA YAPILAN KİŞİSEL VERİ AKTARIMLARI	159
1. Genel Olarak	159
2. İş Ortakları Özelinde İnceleme	159
a. Acente ve Broker	159
b. Reasürans Şirketleri.....	161
c. Sigortacılık Destek Hizmetleri	162
C. KVKK KAPSAMINDA YURT DIŞINA YAPILACAK VERİ AKTARIMLARI	166
1. Genel Olarak	166
2. 7499 Sayılı Kanun Değişikliğinin Amacı ve Gerekçesi.....	170
3. 7499 Sayılı Kanun ile Yapılan Değişiklik Kapsamında Yurt Dışına Yapılacak Veri Aktarımları	173
a. Yeterlilik kararı bulunması	175
b. Uygun Güvencelere Dayalı Aktarım	178
(1) Uluslararası anlaşma niteliğinde olmayan anlaşmayla uygun güvencenin sağlanması	179

(2) Bağlayıcı şirket kuralları	181
(3) Standart sözleşmeler	183
(4) Taahhütnameler.....	185
c. Arızı Hallere Dayalı Olarak Yapılacak Aktarımlar	187
(1) Açık rızaya dayalı yurt dışına veri aktarımı	189
(2) Reasürans Sözleşmesi Kapsamında Yurt Dışına Yapılacak Veri Aktarımları	192
d. KVKK M. 9/f.10 Uyarınca Yapılacak Aktarımlar	193
D. HAYAT SİGORTASI KAPSAMINDA İŞLENEN KİŞİSEL VERİLERİN SAKLAMA SÜRELERİ VE İMHA PROSEDÜRÜ	195
1. Genel Olarak	195
2. Hayat Sigortalarında Saklama Süreleri	197
a. Mevzuatta Öngörülen Süreler	199
b. İşlendikleri Amaç Kapsamında Süre Tayini	202
3. Hayat Sigortalarında İmha Süreçleri	204
a. İmha Sürelerinin Belirlenmesi	204
b. İmha Yöntemleri	206
(1) Kişisel Verilerin Silinmesi	208
(2) Kişisel Verilerin Yok Edilmesi	209
(3) Kişisel Verilerin Anonim Hale Getirilmesi	211
E. Veri Güvenliği.....	213
1. Genel Olarak	213
2. Teknik ve İdari Tedbirler	216
3. Veri Güvenliği Yöntemi Olarak Sıfır Bilgi İspatı (Zero Knowledge Proof)	220
a. Genel Olarak	220
b. Hayat Sigortalarında Uygulama Yöntemi	222
4. Veri İhlal Bildirimi	224
SONUÇ	229
KAYNAKÇA	233

KISALTMALAR LİSTESİ

108 Sayılı Sözleşme	: Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunması Sözleşmesi
7499 Sayılı Kanun	: Ceza Muhakemesi Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
AB	: Avrupa Birliği
a.e.	: Aynı eser
AET	: Avrupa Ekonomik Topluluğu
Aydınlatma Yükümlülüğü	
Tebliğ	: Aydınlatma Yükümlülüğünün Yerine Getirilmesinde Uyu- lacak Usul ve Esaslar Hakkında Tebliğ
BDDK	: Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu
Bankacılık Kanunu	: 5411 sayılı Bankacılık Kanunu
Bilgilendirme Yönetmeliği	: Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirme Yönetmeliği
bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
Destek Hizmetleri Yönetmeliği	: Sigortacılık Destek Hizmetleri Hakkında Yönetmelik
Dipnot	: dn.
Editör	: Ed.
eTTK	: 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu
FKZ	: Ferdi Kaza Sigortası Genel Şartları
f.	: fıkra
GVKT	: Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü

hk.	: Hakkında
ICO	: Information Commissioner's Office (İngiltere Veri Koruma Otoritesi)
Sigortacılık İç Sistemler	
Yönetmeliği	: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Sektörlerinde İç Sistemlere Dair Yönetmelik
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
İlave Tedbirler	: Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumluları Tarafından Alınması Gereken İlave Tedbirler
İÜHFİM	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
KEP	: Kayıtlı Elektronik Posta
Kişisel Verilerin İmhası Yönetmeliği	: Kişisel Verilerin Silinmesi, Yok Edilmesi veya Anonim Hale Getirilmesi Hakkında Yönetmelik
KVK	: Kişisel Verileri Koruma
KVKK	: 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu
KVK Kurulu	: Kişisel Verileri Koruma Kurulu
KVK Kurumu	: Kişisel Verileri Koruma Kurumu
m.	: Madde
MASAK	: Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkanlığı
No.	: Numara
OECD	: Organization for Economic Co-operation and Development
Özel Nitelikli Kişisel Veri Rehberi	: Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesine İlişkin Rehber
Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde İlave Tedbirler	: Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Veri Sorumluları Tarafından Alınması Gereken İlave Tedbirler
SBM	: Sigorta Bilgi ve Gözetim Merkezi
RG.	: Resmî Gazete
s.	: Sayfa
S.	: Sayı

SEDDK	: Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu
Sicil	: Veri Sorumluları Sicili
Sigortacılık Kanunu	: 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu
TCK	: 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu
TCKN	: Türkiye Cumhuriyeti Kimlik Numarası
TMK	: 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu
TSB	: Türkiye Sigorta Birliği
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
VERBİS	: Veri Sorumluları Sicil Bilgi Sistemi
Veri Güvenliği	
Rehberi	: Kişisel Veri Güvenliği Rehberi (Teknik ve İdari Tedbirler)
Veri Sorumluları	
Sicili Yönetmeliği	: Veri Sorumluları Sicili Hakkında Yönetmelik
Veri Sorumlusuna	
Başvuru Tebliği	: Veri Sorumlusuna Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Tebliğ
Yurt Dışına Veri	
Aktarım Rehberi	: Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılması Rehberi
Yurt Dışı Veri	
Aktarım Yönetmeliği	: Kişisel Verilerin Yurt Dışına Aktarılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
ZKP	: Zero Knowledge Proof (sıfır bilgi ispatı)

PROCESSING OF PERSONAL DATA IN LIFE INSURANCE

ÖZET

Kişisel verilerin korunması mevzuatının yürürlüğe girmesiyle kişisel veriler ile özel nitelikli kişisel verileri yoğun olarak işlemekte olan sigorta şirketlerinin de asıl faaliyet alanlarını etkileyecek nitelikteki süreçlerini gözden geçirmeleri ve Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum anlamında uyum programlarını devreye almaları gerekmiştir. Öncelikle işbu mevzuatın yürürlüğe girişi ile veri sorumlusu vasfına sahip sigorta şirketlerinin faaliyetlerini gerçekleştirmeleri sırasında elde ettikleri verileri gözden geçirmeleri, işbu verileri kategorize etmeleri, veri işleme amaçlarına ve hukuki sebeplerine dair dayanaklarını ortaya koymaları gerekmiştir. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum tek seferlik bir süreç olmayıp teknolojik gelişmeler, dijitalleşme ve gelişen ticari ilişkiler birlikte değerlendirildiğinde dinamik bir süreçtir. Bu dinamikliğin bir sonucu olarak da veri işleme süreçlerinin düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi gerekmektedir. 7499 sayılı Kanun ile Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nda gerçekleştirilen değişiklikler ile özel nitelikli kişisel verilerin işlenmesi ve yurt dışına veri aktarım süreçlerinde yeni bir uyum süreci yürütülmesi ihtiyacı doğmuştur.

Çalışmamız kapsamında da 7499 sayılı mevzuat ile gerçekleştirilen değişiklikler de dikkate alınarak hayat sigortası sözleşmeleri kapsamında işlenen kişisel veriler, veri işleme amaçları ve dayandıkları hukuki sebepler, kişisel veri aktarım süreçleri ve veri güvenliği tedbirlerine dair değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Kişisel Verilerin Korunması Kanunu, açık rıza, sağlık verisi, veri güvenliği, kişisel verilerin aktarılması, veri sorumlusu, veri işleyen, hayat sigortası, sigorta şirketi.

ABSTRACT

After the approval of the personal data protection legislation, insurance companies which extensively process personal data and special categories of personal data have had to review processes that materially affect their core business areas and implement compliance programs to ensure alignment with the 6698 No. Personal Data Protection Law. First and foremost, with the enactment of this legislation, insurance companies that qualify as data controllers are required to review the data they obtain in the course of their activities, categorize such data and set out the bases for their data processing purposes and legal grounds. As a result, running a compliance process with respect to the legislation has become inevitable. However, compliance with the 6698 No. Personal Data Protection Law is not a one-time exercise; when considered alongside technological developments, digitalization, and evolving commerce, it is a dynamic process. As a consequence of this dynamism, data processing activities must be reviewed at regular intervals. With the amendments to the 6698 No. Personal Data Protection Law framework introduced by Law No. 7499, a new compliance need has arisen, particularly regarding the processing of special categories of personal data and cross-border data transfer procedures.

Within the scope of our study, taking into account the amendments introduced by Law No. 7499, we have assessed the personal data processed under life insurance policies, the purposes of processing and their legal bases, data transfer processes, and data security measures.

Keywords: 6698 No. Personal Data Protection Law, explicit consent, data security, transfer of personal data, data controller, data processor, life insurance, insurance firm.